

POSTANOWIENIE

Dnia 7 sierpnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z powództwa T. Spółki Akcyjnej w K.
przeciwko A. P.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 7 sierpnia 2019 r.,
skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 29 grudnia 2017 r., sygn. akt III APa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Powódka T. S.A. z siedzibą w K. domagała się wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, nakazującego pozwanemu A. P. zapłatę 1.000.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lutego 2014 r. oraz kosztami procesu, w tym postępowania dotyczącego próby ugodowej.

W nakazie zapłaty z dnia 12 marca 2015 r. Sąd Okręgowy w K. uwzględnił żądanie pozwu, włącznie z kosztami procesu.

W zarzutach od nakazu zapłaty pozwany zaskarżył nakaz w całości, wnosząc o jego uchylenie, oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu od powódki.

Wyrokiem z dnia 30 listopada 2016 r. Sąd Okręgowy w K. uchylił nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany przez Sąd Okręgowy w K. w dniu 12 marca 2015 r. (pkt 1), oddalił powództwo (pkt 2), zasądził od powódki na rzecz

pozwanego 17.917 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 3), nakazał pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa 25.000 zł tytułem opłaty od zarzutów oraz 41,79 zł tytułem wydatków (pkt 4). Na skutek zażalenia strony powodowej Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z dnia 18 sierpnia 2015 r. zwolnił ją w części od ponoszenia opłat od zarzutów ponad kwotę 12.500 zł.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 29 grudnia 2017 r. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego: w punkcie 2 częściowo i zasądził od pozwanego na rzecz powódki 350.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lutego 2014 r. (pkt Ia), w punkcie 3 i zasądził od powódki na rzecz pozwanego 1.620 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu pierwszoinstancyjnym (pkt Ib), w punkcie 4 i nakazał pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa 20.000 zł tytułem opłaty sądowej i 41,79 zł tytułem zwrotu wydatków (pkt Ic) oraz zasądził od pozwanego na rzecz powódki 6.075 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym oraz 17.500 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych.

Pozwany zaskarżył powyższy wyrok skargą kasacyjną w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów postępowania: 1/ art. 11 k.p.c., przez rozciągnięcie przez Sąd Apelacyjny mocy wiążącej skazujących wyroków karnych sądów pierwszej i drugiej instancji, którymi to wyrokami pozwany został uznany za winnego popełnienia w okresie od 1999 r. do 2001 r. przestępstwa z art. 296 § 1 k.k. na szkodę poprzednika prawnego powódki, tj. spółki B. S.A. z siedzibą w B. i skazany za to przestępstwo na karę pozbawienia wolności w zawieszeniu, na okoliczności popełnienia przestępstwa zawarte w uzasadnieniach a nie w sentencji tychże wyroków karnych, będące wynikiem dokonania przez Sąd Apelacyjny błędnej wykładni art. 11 k.p.c., według której sąd cywilny jest bezwzględnie związany skazującym wyrokiem karnym, a tym samym nie może dokonywać jakichkolwiek własnych ustaleń co do okoliczności zdarzenia będącego przestępstwem, opisanych w uzasadnieniu wyroku karnego; 2/ art. 382 k.p.c., przez niezdanie przez Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku relacji z dokonanej oceny materiału dowodowego zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji, w sposób pozwalający na jednoznaczne stwierdzenie, jakie były przyczyny odmiennej oceny przez Sąd Apelacyjny faktów ustalonych w

postępowaniu przez Sądem pierwszej instancji. Skarżący podniósł również zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego, przez błędną ich wykładnię lub niezastosowanie: 1/ art. 506 k.c., przez jego niezastosowanie mimo zaistnienia wszystkich obligatoryjnych przesłanek odnowienia zachodzących w stosunku do pozwanego, realizujących się w ugodzie zawartej pomiędzy poprzednikiem prawnym powódki jako dłużnikiem i spółką P. S.A. jako wierzycielem, mającej zgodnie z wolą stron zastosowanie do istniejących lub mogących powstać w przyszłości roszczeń wynikających między innymi ze zdarzeń objętych zarzutami wobec oskarżonych w sprawie karnej, w której jednym z oskarżonych był pozwany; 2/ art. 415 k.c. w związku z art. 361 § 1 k.c., przez błędną wykładnię przesłanek zobowiązania do odszkodowania, a w szczególności przesłanki w postaci szkody. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz orzeczenie co do istoty sprawy i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania przed Sądami obu instancji i kosztów postępowania kasacyjnego.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność. W motywach wniosku podniósł, że w sprawie doszło do oczywistego naruszenia przez Sąd Apelacyjny prawa materialnego i procesowego, w sposób skutkujący wydaniem wadliwego orzeczenia. Naruszenie wyszczególnionych w skardze przepisów jest w tym przypadku widoczne bez potrzeby głębszej analizy prawniczej tekstu tych przepisów i bez doszukiwania się ich znaczenia.

W odpowiedzi na skargą kasacyjną powódka wniosła o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania, a w razie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie

analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX

nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że skarżący nie wykazał istnienia powołanej przesłanki przedsądu. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jego uzasadnieniu skarżący stawiając tezę o oczywistej zasadności skargi nie wskazał, jakie konkretnie przepisy miałyby zostać naruszone przez Sąd odwoławczy i nie wyjaśnił, na czym polega kwalifikowany charakter tych naruszeń. Odesłał w tym zakresie do podstaw skargi kasacyjnej, podnosząc, że w sprawie doszło „do oczywistego naruszenia przez Sąd Apelacyjny prawa materialnego i procesowego, w sposób skutkujący wydaniem wadliwego orzeczenia”. Argumentów za istnieniem tejże przesłanki przedsądu należałoby zatem poszukiwać w innych elementach konstrukcyjnych skargi, tj. w podstawach kasacyjnych i ich uzasadnieniu. Nie jest to jednak rolą Sądu Najwyższego na etapie badania kryteriów przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.